

v parlamentu nastopi za Orjuno, ravno toliko vreden kot dr. Žerjav in demokratje, ki organizirajo in plačujejo orjunce.

Isto kot o samostojnih glede Orjune velja tudi o socialnih demokratih. Socialpatritolje tako radi zatrujejo svojo človekoljubnost, ljubezen do zatiranega bližnjega, so na papirju in v besedah proti vsaki surovi sili, a napram orjuskim divjaštvom pa se obnašajo čisto hladnokrvno. Obsodbe orjuskih zločinov so se le po otrepli z izgovorom, kaj nas briga ta meščanska vojna med pristaši SLS in Orjuno. In vendar ni Orjuna napadala samo od socialdemokratov zmerjanih meščanov ampak tudi ljudi delavskih slojev, ki so pristaši naše stranke. Kratko in malo, socialpatritolje so na tihoma veseli, ker je Žerjav organiziral Orjuno in jo nahujkal v boj proti edini predstavnici slovenskega naroda proti — Ljudski stranki.

Zaključek.

V boju proti Ljudski stranki se je dr. Žerjav že poslužil vseh mogočih sredstev, ki so mu pa doslej še vsa odrekla. Njegov zadnji adut v borbi zoper nas so razbojniške bande Orjune. A tudi to, najostrejša obsodba vredno Žerjavovo orožje se bo obrabilo, bo odreklo in nakopalo preostankom demokratske stranke še hujšo obsodbo, kot jo je doživela pri zadnjih volitvah. Treba pa tudi pibiti, da podpirajo zadnji orjuskim boj demokratov proti Ljudski stranki samostojni in socialdemokratje, od katerih ni niti eden obsodil orjuskim grozodejstev, da, g. bivši minister Pucelj se je celo potegoval za Orjuno v nar. skupščini. Isto obsodbo poštene-ga in miroljubnega slovenskega naroda kot demokratje zaslužijo tudi preostanki Samostojne in socialnih demokratov, ki odobravajo najostudnejše politično orožje dr. Žerjava proti naši stranki — razbojniško Orjuno.

Nove smernice našega vinogradništva.

Robert Košar.

Vinska kriza, katera se je prorokovala že pred tremi leti, je tu! Ker ni prodaje, je naše ljudstvo začelo razpečavati svoje vino pod vejo; »bušenšanki« so stopili v veljavo, to se pravi, da pomaga sosed sosedu prazniti polovnjake. Pijemo ga, na stotine vinotočev funkcijonira v vsakem okraju, gospodarski efekt celoletnega dela in truda pa je podoben ničli.

Slovenskemu vinogradništvu bo treba nove orientacije in izdatne vladne podpore. Kakor smo doslej stremeli z vsemi močmi za rekonstrukcijo po trtni uši uničenih vinogradov, po zvišanju in požlahnitvi vinskega produkta in smo ta cilj s pomočjo in z umnim sodelovanjem predvojnne vlade tudi deloma dosegli, tako bi morali odslej še z večjim naporom in neutrudljivo vstrajnostjo skrbeti za prodajo teh produktov. Filoksero smo v goricah premagali, sedaj po preobratu pa se je lotila vina pod imenom — vinska kriza.

Novo stremenje našega vinogradništva ne bi smelo biti več usmerjeno toliko na kvantitativno, kakor pa na kvalitativno produkcijo, v prvi vrsti pa v skrb za izvoz.

In kakor smo vsled uničevanja naših vinogradov po trtni uši pred nekaj desetletji stali pred popolnoma novim, skoraj nepremostljivim vprašanjem rekonstrukcije naših goric, tako stojimo danes v času vinske krize, ko

smo zgubili konzumnirajoče ozadje, zopet pred nič manj važnim, toda lažje premostljivim vprašanjem: kaj naj storimo, da prodamo naše vino?

Pred vojno je imel skoro vsak kmet svojega vinskega odjemalca nekje na srednjem ali gornjem Stajerskem. Tisti ljudje so bili navajeni na naša kislasta vina. Na Dunaju in v Budimpešti pa se je iz nadprodukcije vse monarhije ustvarjal tip, ki je pod enotnim imenom preplaval Česko, Moravsko, Galicijo, Poljsko itd. Teh zvez pa danes ni več! Treba je iskati novih potov na domačem trgu, kakor tudi v inozemstvu. Kaj storiti?

Najprej bi si morali urediti domačo hišo. Dobiti bi morali: A) Natančno statistiko slovenske vinske produkcije po okrajih, da bomo vedeli, koliko vina pridelamo. B) Za vsak okraj natančno statistiko raznih vrst pridelanega vina, da bomo vedeli, koliko rizlinga, muškatega silvanca, šipona itd. se pridelava. C) Za vsak okraj povprečno analizo teh vin. D) Koliko pridelanega vina se porabi doma v Sloveniji in sicer: a) potom obrti v sodih, v steklenicah, za šanpanjec, za konjak in za drugo, b) za domači konsum. E) Koliko vina se izvozi v ostalo Jugoslavijo. F) Kaj se naj ukrene, da se dvigne izvoz vina iz Slovenije v druge dele Jugoslavije. G) Koliko vina se uvaža iz ostale Jugoslavije v Slovenijo. H) Kako stališče je prisojeno slovenskim vinom na jugoslovanskem trgu glede kvalitete.

Odgovori na ta vprašanja nam bodo podali podlago za naše nadaljno premišljevanje. Vsako uspešno gospodarstvo mora sloneti na knjigovodstvu, kojega podla-ga je natančna inventura.

Drugi blok raznih vprašanj se bo sukal okrog pridelovalnih stroškov: A) Koliko stane povprečno liter pridelanega vina v posameznih okrajih Slovenije. B) Kaj naj storimo in kaj naj predlagamo, da se znižajo pridelovalni stroški? Ta vprašanja so tako važna, kakor je bilo ob času rekonstrukcije naših goric važno vprašanje: koliko procentov apna in drugih tvarin vsebuje zemlja, da bodo prospevali novi nasadi.

Boko v roki z vinogradniki bi morala delati trgovina, kajti poštena trgovina je življenje naroda. Ko je nastopila pred vojno v industriji špirta velikanska kriza, pod katero so trpeli pridelovalci krompirja, žganjake, rafinarije in drugi s to stroko zvezani pridobitni krogi, je sklicala vlado enketo vseh prizadetih krogov, da sliši njih mnenje. Isto je storila, ko so se pojavile krize v sladkorni industriji, v industriji železa itd.

Danes pa imamo pri nas vinsko krizo in ker je vinska trgovina hudo prizadeta, bo morala le ta začeti tudi reševati nekatera vprašanja, kakor n. pr.: A) Koliko vinskih trgovin, zadrug in drugih podjetij razpečava vino v Sloveniji? B) Koliko stroškov imajo pri prometenem litru in iz katerih postojank se rekrutirajo? C) Kaj se naj ukrene in kaj se naj predlaga, da se zmanjšajo ti stroški? D) Katere težkoče ovirajo prodajo naših vin v ostale dele Jugoslavije. E) Razvoj trgovine šanpanjca, konjaka, likerjev v Jugoslaviji in v koliki meri bi te industrije lahko povzdignile prodajo naših vin. F) Položaj vinske trgovine pred in po vojni (statistični podatki). G) Kje tleči vzrok zboljšanja ali poslabšanja. H) Zakaj ne moremo prodati naših vin v Nem. Avstrijo in na Čehoslovako. Zakaj nismo zmogni konkurence. I) Ali bi se dal iz slovenskih vin raznih okrajev ustvariti enoten tip. J) Kateri koraki bi se morali podvzeti za ustvarjenje tega tipa. H) Ali bi trpela trgovina in vinogradništvo z ustvaritvijo tega tipa kako škodo, ali bi

imela dobiček. L) Kaj naj se stori za propagando naših vin v tu in inozemstvu.

Vsa ta in še druga vprašanja, bi se morala rešiti sistematično in na podlagi jasnih števil in dokazov, da dobimo vendar enkrat pravo sliko o stanju našega vinogradništva in naše vinske trgovine. Brez temeljne orientacije tavamo v temi. Ne smemo pozabiti, da nas je preobrat v Evropi postavil na lastne noge in pred nove naloge. Ta vprašanja pa bi se morala tudi rešiti skupno z vsemi prizadetimi krogi pod vodstvom vlade, da spozna sedanji težavni položaj vinogradništva in vinske trgovine iz ust ekspertov samih in da pride do prepričanja, da morajo čuvati to važno panogo našega narodnega gospodarstva, ki predstavlja velik del davčne moči. Naj samo vpraša davčne oblasti, koliko odstotkov v Sloveniji nosi vinogradništvo in z njo združene obrti. Zato pozdravljam soglasni sklep vinarskega in sadjarskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo, ki je dne 2. t. m. sklenil prositi vlado, da skliče kar najhitreje vinogradniško enketo.

Stanje setev v naši državi.

Vso gospodarsko vprašanje naše države se suče več ali manj edino okrog stanja setev. Kakor hitro se pokažejo nade na dobro žetev, raste cena našemu denarju in zanimanje za našo državo v tujini se večja. Saj smo mi za Rumunijo trenutno v Evropi edina država, ki lahko računa na izvoz večjih količin žita.

Izgled za letošnjo žetev je prilično dober. Do konca meseca maja se je računalo na naravnost sijajno žetev, kajti potek vremena je bil skrajno ugoden. Suša in popolnoma nenadna vročina koncem meseca sta pa v par dneh sliko popolnoma spremenili, zlasti v Banatu, Slavoniji in Srbiji, torej v krajih, ki pridejo pri pridelovanju žita v prvi vrsti v poštev. V Sloveniji se suša ni poznala ter je stanje žetve jako ugodno, razen v par krajih, kjer je padala toča. Ker pa Slovenija ne pridelava v najboljšem slučaju niti za svojo potrebo, radi tega ugodno stanje žetve v Sloveniji ne vpliva dosti na celotni gospodarski položaj naše države.

Ako torej govorimo o izgledih žetve v naši državi, mislimo pred vsem na naše žitnice, Banat in Slavonijo, nekoliko tudi na severni del Srbije.

Suša v teh krajih je škodovala dosti ovsu in ječmenu, ki letos radi tega ne prideja pri izvozu več v poštev. Pomanjkanje ječmena bodo tudi občutile češke pivovarne, ki so dosedaj največ našega ječmena potrebovale. Rž stoji nekoliko boljše. Suša jo je zadela ravno v cvetju, ter ji precej škodovala. Za izvoz vsekakor ista ne pride v poštev.

Glavni žitni pridelek — pšenica pa bo razmeroma zelo dobro obrodila. V nekaterih krajih Banata, zlasti v severnem delu, ki leži nad črto Vel. Karanda—Sombor, bo letos žetev pšenice tako sijajna, kakor že dolgo let ne. Ker v teh krajih pridelamo razmeroma največ pšenice, se bo lahko izravnala slabše žetve v Slavoniji, južnem Banatu in Srbiji, kjer je napravila suša precej škode.

Veliko brigo pa dela našim izvoznikarjem slabo stanje koruze. Korusa najbolj rodi v Slavoniji in Srbiji, v krajih, ki so največ trpeli radi suše, ki se zlasti na korusi pozna. V Slavoniji so povzročili povrh tega še škodo nenadni nalivi zadnjih dni, ki so nizko ležeče kraje ob Savi preplavili. Voda je mnogo koruznih setev uničila.

more biti več daleč. In hipoma, brez vsakega prehoda, so stali na robu oaze.

Pred njihovimi žejnimi očmi se je odpirala okrogla, orjaški skledi podobna globel, vitke palme, kosate akacije so stale v gručah po njej in ljubka, vabljiva trata je zelenela pod drevjem. Živo zelenje, tem življe, ker ga je obsevalo žarko južno solnce, je sredi rjave ožgane puščave izgledalo kakor najčistejši smaragd vde-lan v brušen baker. Zares čudež, prelep čudež Božje vsemoččnosti in dobrotljivosti je taka oaza v mrtvi puščavi!

Pa našim popotnikom ni bila oaza vabljiva samo za oči, — obljubovala jim je senco, počitek, vodo, — mir! Vsem je šinilo novo življenje v utrujene ude, cek! Sadie se je zdramila iz svoje nezvestne otrplosti, kamele so zahrzkale, nagleje so stopile, stegovale dolge vratove in poželjivo vohale po zraku.

Z žejnimi pogledi pa polnimi zadovoljstva in radosti so zrlj potniki v dolino pred seboj. Po dolgem potovanju preko krute, negostoljubne puščave se jim je zdelo, da še nikdar v življenju niso videli lepše pokrajine —. Koprneče so objemale njihove oči novi, nenavadni prizor — zeleno trato, zvezdnate sence palminih vrhov na njej, temnozeleno dolge liste, ki so se bajno očrtavali na globokomodrem nebu — in pri pogledu na vse te čarobne lepote so pozabili na utrujenost, na trpljenje, na smrt, ki je spremljala njihove korake —.

Na dnu kotline je izviralo sedem večjih in dvoji manjših studencev v plitvih jamicah, vode več ko zadosti za še tako veliko karavano. In vsi so pili, živali in ljudje, žejno in pohotno, ter se do silega napili. Voda je bila sicer motna, temnorjave barve, in je imela neprijeten okus po natronu kakor vsi studenci v puščavi, pa hladila je, osvežila jih je, ah, kako dobro je to delo —!

Beduini so privezali kamele v gručah h kolom, razprostrli svoje spalne preproge v senco ter poglobili v njih. Ujetniki so dobili dajetinov in dure, povedalo jim je, da lahko počnejo kar hočejo, dokler traja opok-danska vročina, in da bo molah prišel k njim ob solnem zatonu.

(Dalje prihodnjé).

beljene kosti karavanske ceste. Z izsušenimi jeziki in razpokanimi utnicami so jezdili izmučeni potniki po pekočem poldnevu, žela se jim je neusmiljeno oglašala in razgreta domišljija jim je čarala pred oči slike udobnega salona na »Kleopatri«: s snežnobelimi meh-kimi prtji pokrite mize, svetle krožnike, brušene kozarce, vinske steklenice z dolgimi vratovi, hladne se v sijajno likanih srebrnih kotličkih med koščeki ledu in poleg njih sodavico in kislo vodo —.

Sadie se je dotedaj držala še precej pogumno, ma-homa pa so jo napadli histerični krči in njen krik in polzblazneli smeh je strahotno pretresal živce vsem. Te-ta jo je prišla na eni strani, Stephens na drugi, vse sta storila, kar sta mogla, da bi jo pomirila, in končno je utrujeno, izmučeno dekle pol beže pol v nezvesti tiho obviselo na sedlu in le njeni prijatelji so jo obdržali, da ni padla.

Kamele niso bile nič manj zdelane ko jezdec in ne-prestano so jih morali vlačiti za uzde in suvati s petami, da niso sredi pota poglele v pesek.

Od obzorja do obzorja pa se je vzpenjal orjaški modri nebeški obok in po njem je počasi lezlo neiz-prosno, neusmiljeno solnce in peklo in žgalo na ljudi in živali, kot bi hotelo reči: »To je moje kraljestvo, pu-ščava, vi pa ste vsiljivci, in žrtev zahtevam od vas, žrtev —!«

In naprej in naprej je jezdila karavana ob pobelje-nih kosteh, počasnejši in vse počasnejši so bili njeni koraki. Poveljnika sta opazovala dolgo vrsto in v skrbeh zmajevala z glavo nad trudno hojo živali, ki so jih jezdili ujetniki.

Ena je hudo šepala, jezdil jo je ranjeni Sudanec. Zaostajala je in venomer jo je moral dregati in zbadati, da mu ni legla sredi pota.

In tedaj — ko je prišla žival mimo njega — je dvignil Ali Wad Ibrahim puško in ji je pognal kroglo v glavo. Padla je in ranjeni Sudanec je zletel iz visokega sedla ter trdo butnil ob tla. Sopotniki so se sočutno obrnili za njim.

Ubožec se je spravljal na noge, njegov obraz je bil zmeden, in prestrašeno je gledal.

Slok Bagora-Arabec je zlezal iz sedla, meč je držal v roki.

«Ne glejte nazaj —! Nikari ne glejte nazaj —!» je vpil Belmont ženskam.

Tiho so jezdili, z obrazi krčevito obrnjenimi proti jugu —.

Nobenega glasu ni bilo čuti, pa čez nekaj minut je prijezdil Arabec mimo. Brisal si je meč ob vratu kamele, z bodečim pogledom jih je ošinil in kruto, zlobno so se mu zableščali beli zobje v rjavem licu —. Pa tisti, ki so padli do dna nesreče in brezupa, tisti ne morejo pasti še globlje, njihova srca otrpnejo —. Tak zloben, grozeč pogled bi jim bil kedaj poprej morebiti pognal mravljinice po hrbtu in jih zabelel v srce — sedaj jih ni več prestrašil, k večjemu, da jim je vzbudil onemoglo jezo —.

Starodavna karavanska cesta je nudila potnikom mnogo reči, ki bi jih bile gotovo zanimale, da so bili v srečnejšem položaju. Tu pa tam so ležali ob njej v groblje razpadli ostanki davnih stavb, tako davnih, da ni bilo več mogoče določiti njihove starosti, — stavb, ki so nekda v bogve kateri minuli dobi človeške zgodovine dajale potnikom senco pred pekočim solncem ali pa bran zoper roparske sinove puščave. Opeka je bila narajena iz glin in blata in pomešana s slamo ter je pripovedovala, da so morali tedanji stavbarji nositi svoje gradivo sem od daljnega Nila.

Vrhu nizkega griča so zagledali steber iz rdečega assuanskega granita. Znamenje solnčnega boga starih Egipčanov je bilo vanj vklesano in pod njem v hiero-gličih ime kralja Ramsesa II. Pred tri tisoč leti je vladal ta bojeviti kralj in še danes povsod po Egiptu srečavamo sledove njegovega delovanja, celo tu v daljni samotni puščavi. «Egipčani so obiskali nekda tale kraj», je pripomnil Belmont, «in pustili tu svojo vizitko, — lahko je, da še kedaj spet pridejo!» — Otožno so se nazmehnilo sopotniki. —

In končno so zazrli prizor, ki ga bolj zaželenega ne more zazreti trudni pogled popotnika v puščavi —.

Tu in tam v nižinah ob straneh ceste so se pojavljale lise in proge zelene trave, ki so pričale, da voda ne

Slabo stanje koruznih setev skrbi gospodarske kroge najbolj radi tega, ker bo na zunanjih trgih naša koruza popolnoma izpodrinila ameriška.

Amerikanski trgovci so že lansko leto uspešno konkurirali z našimi izvozniki v ključu nizkemu stanju naše valute. Če bo pa še letošnja koruzna žetev tako slaba, kakor obeta, potem bo Amerika glede koruze izključno gospodarila na evropskem trgu. Amerikanski trgovci skušajo to doseči s skrajno konkurenco, ter so cene koruze že tako znižali, da moramo že računati z uvozom ameriške koruze v našo državo, ako cene našega blaga ne bodo znatno padle. Nekateri kraji, posebno Dalmacija, so vsled porasta dinarja že začeli uvažati ameriško moko, ker je znatno cenejša, kakor pa naša.

V zvezi z dobrim stanjem setev se dviga zelo hitro vrednost našega denarja. Gotovi krogi sicer pripisujejo to nenadno dvigovanje domačim spekulantom, ki hočejo na ta način cene novega žita znižati, da bi ga po ceni velike zaloge nakupili. To je pri našem slabem finančnem gospodarstvu mogoče, ker smo opazili že večkrat, da je bilo dvigovanje vrednosti denarja samo spekulacija gotovih krogov, ki so si pri tem zaslužili milijone. Vendar pa upamo, da bo dinar še raste, ali pa ostal na sedanjih višini, ako bodo izgledi na žetev tako ugodni, kakor sedaj. Potem nam bo letošnja žetev prinesla tudi zmanjšanje draginje, ki je zrastle že do neznosne višine. Vsekakor pa je vse to v največji meri odvisno od vlade, ki bi morala naš ugoden gospodarski položaj spretno izrabiti v utrjevanje naših gospodarskih odnosov s tujimi državami. Toda kakor se vse vidi, nima naša sedanja vlada mnogo smisla za pametno gospodarsko politiko, ker so ji bolj pri srcu strankarski interesi, kakor pa dobrobit cele države. Radi tega vlada upravičena bojazen, da bodo radikalci skušali iz trenutnega ugodnega gospodarskega položaja izvleči korist za svoje pristaše, kakor so to lanskega leta napravili demokrati in samostojneži s svojim izvozom, kar nam bo zopet škodovalo na inozemskih trgih.

Politični ogled.

Država SHS.

V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril o vladni izjavi poslanec g. dr. Hohnjec, ki je glede zunanje političnega dela ugotovil, da ima izjava vlade tri pazine: O Rusiji, ki je največja slovanska država in naravna zaščitnica malih slovanskih držav, ni bilo slišati niti besedice, mi pa zahtevamo, da stopi naša vlada čimprej z rusko v diplomatske in druge stike; nadalje molči vlada o našem stališču napram dogodkom na vzhodu in končno se vlada neče spomniti Jugoslovancov, ki trpijo pod kruto italijansko fašistovsko oblastjo. V notranje-političnem delu je pa govornik naglašal, da je centralizem bolezen in da ne bo ozdravljenja, dokler se ne spremeni ustava. Sporazum je predpogoj državne ureditve in sporazum je tudi državna ideja, ker je na njegovi podlagi nastala naša država in ne potem okupacije ali osvojevanja, kakor pravijo v Beogradu. — Na vse to je odgovarjal Pašić v duhu okrutnega centralizma in z vso svojo starikavo trmoglavostjo. Upravičene proticentralistične zahteve je imenoval kratkoročno tuji duh in tujo vzgojo, centralizem pa naj bi bil izraz prave slovanske volje. Kar je Pašić v Ženevi podpisal, to označuje danes kot brezpomembno, češ, da se je udeležil konference samo za svojo osebo.

Po Pašićevem govoru je zahteval Jugoslov. klub od radikalov in vlade, naj se izjavijo, ali so za sporazum ali niso, ker danes, ko govori eden tako, drugi drugače, tretji pa zopet čisto po svoje, je treba čistega vina in vedeti se mora, komu naj se verjame.

Tudi zunanji minister je podal svoje poročilo, ki je pa po vzoru vladne izjave tudi zelo vodeno. Kar pač manjka vladni izjavi, to manjka tudi ministrovemu poročilu in zadovoljivo je samo to, da se minister izjavlja za mir, ki je potreben naši državi.

V odboru za proučevanje novega vojaškega zakona se je pokazalo, da kmečki radikalni poslanci niso zadovoljni z zakonom, ki so ga sestavili njihovi strankarski tovariši ministri, dočim so demokrati najhujše nasprotovali Jugoslovanskemu klubu ter tako pokazali, da so še hujši militaristi, kot zakon in njegovi predlagatelji.

Revolucija v Bolgariji.

V soboto je bil v Bolgariji nenadoma izveden državni prevrat po pristaših medvojne bolgarske politike in onih strank, ki so popolnoma propadle pred zmagovitim zemljoradniškim pokretom. Nova vlada ima za seboj samo oficirje in pa gospodo ter je omejena samo na glavno mesto Sofijo in kraje, kjer so že poprej gospodarili ustaši ali komiti. Kmetijski svet se zbira, da zopet vrže vlado, ki je sestavljena po komitini ter hoče zopet ustoličiti duh nemške zlahte in vojnih zločincev, in tako stoji Bolgarija pred krvavimi notranjimi boji. Naša vlada, ki dve leti ni hotela zaupati bolgarski kmetijski vladi, se sedaj, ko so se bolgarske vlade polastili protislovansko navdahnjeni gospodje, s skrbjo povprašujejo: kaj bo? Vzemirjeni so tudi v Parizu, ker je očitno, da bo nova bolgarska vlada, če se obdrži, vodila svojo politiko proti mirovnim pogodbam in proti sveznim državam. Nova bolgarska vlada skrbi za to, da pridejo samo nje ugodna poročila v svet, lahko se pa s precejšnjo gotovostjo računa na njen skorajšnji konec, ker bolgarski narod ne bo trpel nad seboj manjšine in povrh še vojnih zločincev.

Francelja.

Po celi državi se opaža močno gibanje levičarskih meščanskih strank v zvezi s socialno demokracijo. Njihov program je, da strinoglavijo Poincarejevo vlado in ustvarijo kontinentalni blok, obnovivši, če mogoče, zvezo z Rusijo. Ta levičarski blok je napovedal veliko manifestacijo v Parizu, katero pa je policija prepovedala, tembolj, ker so nastopila nesoglasja v akcijskem odboru, v katerem so skušali prevzeti vodstvo komunisti.

Nemške odškodnine.

Angleška vlada smatra nemške predloge pač za pomanjkljive, je pa mnenja, da se da o njih razpravljati. Britanska vlada bo izrazila željo zaveznikom, da na nemško noto skupno odgovore. — Iz uradnih krogov se poroča, da se Zedinjene države ne bodo udeležile morebitne nove konference za odmero nemških reparacij.

Na lozanski konferenci se vedno ni pravega soglasja med antantnimi in turškimi zastopniki in francoski listi so že mnenja, da Turki vse to nalašč uprizarjajo, ker se zanašajo na zvezo z Bolgarijo pod novo vlado ter iščejo povod za spor s Francijo.

NOV VOJAŠKI ZAKON.

Važne so sedanje razprave v Beogradu v narodni skupščini (državnem zboru). Vlada je predložila nov vojaški zakon, ki bo veljal za vse pokrajine naše države in ki se bo izvajal za več desetletij. Ko so naši poslanci dobili ta načrt na svoje mize, so se posvetovali neprestano. Načrt je namreč v nekaterih ozirih še slabši, kot je stari srbski ali avstrijski vojaški zakon.

Naši zastopniki so stavili predloge, da se mora število vojaštva znižati, aktivna službena doba zmanjšati na 6 mesecev, službena dolžnost (rezerva) se mora znižati na deset let, vojniki naj odslužijo v ozemlju svojega kadra, oprostitve vojaške službe morajo biti širše, kmetiskim in delavskim fantom se morajo dovoljevati večkrat dopusti.

Vojaški zakon (načrt) predvideva neznosno visoko vojaško takso, ki bi se morala plačevati do 50. leta. Davkoplačevalci, posestniki in obrtniki bi morali plačevati 50 do 100 odstot. visoko vojaško takso vsa leta, od 21—50. Seveda samo tisti, ki so nesposobni. To bi bil grozen davek za naše ljudstvo. Naši poslanci v vojaškem odseku bodo napeli vse sile, da se to neznosno novo breme odvrne z ramen našega ljudstva. Ali bodo uspeli, je drugo vprašanje. Radič, ki je ob volitvah kričavo govoril, kako bo osnoval republiko, odpravil vojaštvo, sedi še vedno v Zagrebu v svoji bogato opremljeni vili. V Beogradu pa obe srbski stranki: radikalna in demokratska delate kar hočete. Kakor je Radič vsled svoje zapecnjanjske politike kriv, da imamo velesrbsko centralistično ustavo, tako nosi zopet isti Radič glavno odgovornost, če bomo imeli vojaški zakon po srednjeveškem vzorcu.

Druga važna, enako kot taksa, je točka v načrtu glede vsakoletne oddaje kmetijskih konj, vozov in vpreg, to je takozvana »komora«. Vsakoletna oddaja ali klasifikacija konj in vozov, bi bila strašen udarec za naše ljudstvo. Poleg tega je v načrtu tudi nov davek za takozvani »Remontni fond«. Znašal bi 5 odstot. vseh davkov. Težek boj bijejo poslanci Jugoslovanskega kluba, ker so razum muslimanov sami v tem boju. Radič pa sedi doma.

V nekaterih stvareh bodo naši gotovo uspeli, ker razpravljajo v vojnem odseku stvarno in prihajajo s predlogi, katere tudi večina v mnogih ozirih mora upoštevati.

Pribiti moram, da so demokrati nastopili proti našim predlogom. Tudi Pucelj se zavzema za srbijski način vojaškega zakona. Srbski radikalci tudi nočejo mnogo odnehati. Ko bo borba za vojaški zakon končana bomo poročali.

DOPUSTI VOJAKOV ZA ČAS ŽETVE.

Poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili na ministra vojne in mornarice vprašanje, če je pripravljen za časa največjega poljskega dela pustiti vojake (kmetijske sinove in delavce) na žetveni dopust. Minister general Pešić je dne 8. junija preko narodne skupščine št. 926 odgovoril, da je izdal naredbo, da se morajo pustiti stari vojaki (lanski in prejšnji rekruti) na začasn dopust radi pomoči pri žetvi in mlatvi. Rekrute pa se poprej ne more pustiti na dopust, dokler ne izvršijo rekrutске vezbe. Minister pravi v svojem odgovoru, da se ta rešitev nanaša na njegovo odredbo pod označbo »Pov. F. Č. Br. 4942 z dne 9. maja 1923.« Priporočamo, da prizadeti starši takoj napravijo take prošnje na komandanta čete, pri kateri služi vojak, kojega želijo dobiti na dopust.

Prošnja se naj približno takole sestavi:

»Komandantu puka v

Podpisani I. I. imam silno mnogo dela z žetvijo in mlačvo, a mi manjka delavcev, ker v naših krajih vse beži v tovarne, na železnico in v mesta. Prosim, da blagovolite dati mojemu sinu (ali hlapcu, sinu mojega viničarja) I. I., ki služi pri četi puka v enomesečni delovni dopust, da mi bo pomagal opraviti najnujnejša dela ob žetvi in mlatvi. Želim, da se mu podeli dopust v času od 1. julija do 1. avgusta. (Tu navedi dobo, v kateri ga najbolj potrebuješ doma). Sklicujem se na rešenje g. ministra vojne in mornarice z dne 9. maja br. 4942 in na odgovor, ki ga je gospod minister v tem oziru dal gg. narodnim

poslancem dne 8. junija 1923. Prosim nujne in ugodne rešitve.

. dne junija 1923.

Podpis.

Potrdilo in priporočilo občinskega urada.

Prošnja je koleka prosta. Pošljite jo naravnost komandantu čete, kjer služi vojak, kojega želite dobiti na dopust. Dobro je, če pošljete prošnjo priporočeno. Krajevne organizacije Kmetijske zveze po vseh krajih naj pomagajo sestaviti take prošnje našim ljudem. Ako kak komandant noče ugoditi upravičeni prošnji, obvestite takoj poslance.

Beograd, dne 6. junija 1923.

Franjo Zebot.

Naročilo kn. škofijskim župnijskim uradom. Na praznik velikega patrona treznosti sv. Janeza Krstnika dne 24. junija se bo, kakor poroča »Sveta vojska« iz Ljubljane po vsej Sloveniji vršila proslava treznosti. Ker je ta dan nedelja, se naroča č. gg. dušnim pastirjem, da na podlagi konstitucij v sinodalnih knjigah I. 1900, str. 286—296, I. 1903, str. 263—273 in I. 1911, str. 442—450 pridigujejo o pogubnosti neizmerne zvižavanja opojnih pijač in o potrebi in koristi treznosti in zmernosti. Vabijo naj vernike v cerkvi in v društvi k vstopu v »Družbo treznosti«, oziroma naj se ta ustanovi po navodilih in pravilih sinode leta 1911. To bo tudi dobra priprava za katoliški shod v Ljubljani, ki bo treznosti in zmernosti kot za obnovitev verskega in npravnega življenja potrebnim čednostim posvetil posebno pozornost. Kn. šk. Lavantinski ordinarijat v Mariboru, dne 11. junija 1923.

Gospodarstvo.

Hmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo pri redi v drugi polovici meseca junija t. l. naslednja strokovna predavanja in sicer: na Štajerskem: V nedeljo, dne 17. junija t. l. pri Sv. Primožu na Pohorju o pridelovanju krme in o pospeševanju živinoreje (Wernig); pri Sv. Antonu v Slov. gor. o splošnem kmetijstvu (Strekelj); pri Sv. Barbari v Haložah o vinogradništvu (Zupanc J.); na Zgor. Ponikvi o živinoreji (Zupanc M.); v Dolini in Bokraču (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica), v nedeljo, dne 24. junija t. l.: na Remšniku o pospeševanju živinoreje in sadjarstva (Wernig); v Zavrču o vinogradništvu (Zupanc J.); v Konjicah o okrajni organizaciji za povzdigo živinoreje (Zupanc M.); v Seberovcih in v Vaneči (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica); v Spod. Bistrici (Prekmurje) o boleznih in škodljivcih naših kulturnih rastlin (Vojsk).

Šesttedenski počitniški kuharski tečaj za boljše kuho bo zopet letos na dr. Krekovi gospodinjski šoli pri uršulinkah v Ljubljani in sicer od 2. junija do 14. avgusta t. l., če se priglasijo zadostno število udeležencev. Tečaj je v prvi vrsti namenjen gospodinjam učiteljicam; priglasijo se pa lahko tudi druge gospodinje. Pouk kuhe bo vsak dan, razen ob nedeljah, Pričetek vselej jutraj ob 8. uri; popoldne bo vkuhanje sadja in zelenjave in pa razna predavanja o gospodinjsstvu. Pri izbiri jedi se bo oziralo na to, da jih pride čim več na vrsto in da bodo izorne, da tako udeležence tem več pridobije na znanju kuhe. Ukovina znaša za ves tečaj 150 D. Obed (4—5 hodov v 6—7 jedil) stane z režijo 800 D, če udeležence stanujejo zunaj zavoda. Lahko stanuje udeleženka tudi v zavodu, potem plača poleg zgoraj imenovane svote za stanovanje in ostalo popolno oskrbo 540 D mesečno. Če bi udeleženke želele marj izbranih jedil in manjše število hodov, bi se cena lahko sorazmerno znižala. Tozadevno željo lahko vsaka priglasenka izrazi ob priglasu, odločilno bo pa seveda mnenje večine. Gospodinje, ki se resno mislijo udeležiti tečaja, morajo naprej plačati ukovino 150 D, kot kavicjo, ki jo pa dobe vrnjeno v slučaju odstopa, če se oglase teden pred začetkom tečaja, da tako lahko druga stopi na njih mesto, ali pa, če same dobe namestnico. Priglasijo sprejema vodstvo. Za pismena pojasnila je poslata poštino. Vodstvo dr. Krekove gospodinjske šole pri uršulinkah v Ljubljani.

Padanje živinskih cen. Ni še dolgo tega, ko se je med izvozniki govorilo, da bodo cene živini vedno rastle ter bodemo kmalu morali plačevati meso po 150 K. In res je vse kazalo, da se bode njihovo prerokovanje uresničilo; da ni nastal nenaden preobrat na valutnem polju, ki je izpremenil hipoma položaj trgovine z živino, bi bilo v resnici tako daleč prišlo. Porast dinarja je neugodno vplivala na tuje kupce, ki so prišli na naše sejme kupovat ter so se ti počeli ogledovati za bolj cenimi tržišči. To se jim je v resnici odprlo na Rumunskem, ki je dovolila prost izvoz živine in večina inozemskih trgovcev je odšla z naših sejmov na rumunske, kjer so dosegli mnogo boljše pogoje pri nakupu, kot pa pri nas. Tako je pri nas prenehalo kupovanje živine za izvoz v Italijo in Avstrijo, ki sta bila dosedaj glavna konsumenta za naše meso. Velika škoda je pri tem zadela naše izvoznike, ki so imeli nakupljeno mnogo živine za izvoz. Ker je ta prenehal, bodo morali živino prodati na domačih trgih in sicer pod nakupno ceno. Enaka usoda je zadela tudi nekatere industrije mesnate robe, ki se istotako ne izvaja v taki meri, kakor se pred nedavnim časom. Na pad cene goveje živine nesumljivo vpliva tudi padeč cen pri krmi, ker se letos obeta zelo dobra letina za seno.

Tudi v trgovini z svinjami je nastal velik preobrat in sicer na eni strani radi zmanjšanja izvoza, na drugi strani pa vsled silne konkurence ameriške masti. Naše tržišče je naravnost poplavljen z ame-